

KN-1206-1275 Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2017

Gujarati : CC - 101

૧. પઘકૃતિનો અભ્યાસ : ઓખાહરણ - પ્રેમાનંદ (Old Course)

૨. પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્ય ઝલક ખંડ-૧

(મધ્યકાલીન સાહિત્ય - સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. પઘકૃતિનો અભ્યાસ : ઓખાહરણ - પ્રેમાનંદ (Old Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ મધ્યકાળના પ્રમુખ પઘ પ્રકારો પૈકી પઘવાર્તા અને ૧૪
આખ્યાનનો પ્રાથમિક પરિચય આપો.
અથવા
- ૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર છંદ સદષ્ટાંત સમજાવો : ૧૪
(૧) શિખરિણી (૨) વસંતતિલકા
(૩) પૃથ્વી (૪) દોહરો
(૫) મંદાકાન્તા (૬) શાર્દૂલવિક્રીડિત.
- ૨ ઓખાહરણનું આખ્યાન કાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ આખ્યાનનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવી, તેનાં સ્વરૂપગત લક્ષણોની ૧૪
સદષ્ટાંત સમજૂતી આપો.

૩ પ્રેમાનંદનું જીવન દર્શાવી, તેમના સાહિત્ય સર્જનનો વિગતે પરિચય કરાવો. ૧૪

અથવા

૩ 'ઓખાહરણ'ને આધારે કવિ પ્રેમાનંદની પાત્રસૃષ્ટિનું નિરૂપણ કરો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

- (૧) બાણાસુરનું પાત્રાલેખન
- (૨) 'ઓખાહરણ' શીર્ષક
- (૩) 'ઓખાહરણ'નો આરંભ
- (૪) 'ઓખાહરણ'ની ભાષાશૈલી.

૫ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪

- (૧) પ્રેમાનંદની ચાર આખ્યાન કૃતિઓનાં નામ આપો.
- (૨) પદ્યવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપની બે વિશેષતાઓ જણાવો.
- (૩) પ્રેમાનંદના જીવન વિશેની દંતકથાઓ જણાવો.
- (૪) પ્રેમાનંદે રચેલ કોઈ ચાર આખ્યાનનાં નામ આપો.
- (૫) આખ્યાન એટલે શું ? તે જણાવો.
- (૬) 'ઓખાહરણ'ની ફલશ્રુતિમાં શું જણાવ્યું છે ?
- (૭) બાણાસુરનું પતન કેવી રીતે થાય છે ?
- (૮) ઓખાહરણમાં કોનું હરણ થાય છે ?
- (૯) કડવાના વિભાગો જણાવો.
- (૧૦) પૃથ્વી છંદનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૧૧) શિવજીએ શ્રીકૃષ્ણ સામે કયું ધનુષ્ય ચડાવ્યું ?
- (૧૨) ઝૂલણા છંદનું એક ઉદાહરણ આપો.

૨. પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્ય ઝલક ખંડ-૧
(મધ્યકાલીન સાહિત્ય - સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ) (New Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો - પદ અને રાસનો પરિચય કરાવો. ૧૪

અથવા

૧ કવિ નરસિંહ મહેતાના જીવન અને સાહિત્યનો વિગતે પરિચય કરાવો. ૧૪

૨ નીચેનામાંથી કોઈ એક કાવ્યનું રસદર્શન કરાવો : ૧૪

(૧) ભૂતળ ભક્તિ પદારથ મોટું

(૨) મુખડાની માયા લાગી રે

(૩) રૂડીને રંગીલી રે

(૪) મારામાં શું દીઠું !

૩ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) મીરાં અને દયારામનાં પદોમાં કૃષ્ણપ્રેમ

(૨) છપ્પામાં અખાની વાણી

(૩) 'કુટકળ અંગ'માં વ્યક્ત થતો અખાનો તીવ્ર કટાક્ષ

(૪) 'જશોદાનો વિલાપ' કડવામાં પ્રગટ થતી વ્યથા.

- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર છંદો વિશે સદષ્ટાંત સમજૂતી આપો : ૧૪
- (૧) મંદાકાન્તા (૨) શાર્દૂલવિકીરિત
(૩) ગૂલણા (૪) અનુષ્ટુપ
(૫) હરિગીત (૬) ચોપાઈ.

- ૫ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪
- (૧) પદમાં ઊર્મિની અભિવ્યક્તિ કેવી રીતે પ્રગટ થાય છે ?
(૨) પદ એટલે શું ? પદનાં બે લક્ષણો જણાવો.
(૩) મીરાંએ પોતાનું ઉત્તરજીવન ક્યાં વિતાવ્યું હતું ?
(૪) 'રાસ' કાવ્યપ્રકારની કોઈ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
(૫) નરસિંહનાં માતા-પિતાનું નામ લખો.
(૬) મીરાંના પદો કઈ કઈ ભાષામાં જોવા મળે છે ?
(૭) 'જળકમળ' કાવ્યમાં નાગણે નાગને કેમ જગાડવો પડ્યો ?
(૮) અખો માયાનું વર્ણન કેવી રીતે કરે છે ?
(૯) આખ્યાનને ક્યા ત્રણ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ?
(૧૦) છંદના પ્રકાર જણાવો.
(૧૧) પાઠ્યકૃતિમાંથી દયારામનાં કોઈ પણ પદની બે પંક્તિ લખો.
(૧૨) હરિગીત છંદમાં રચાયેલી એક પંક્તિ લખો.